

NR 11/152 LISTOPAD 2023

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

Nakład: 6 000 egz.

AKTUALNOŚCI

**Świętowaliśmy
Katarzynkę**

>>> str. 2

SPACERY PO REGIONIE

**Imielińskie
ślady przeszłości**

>>> str. 6-7

Czas bożonarodzeniowych jarmarków

str. 8-9

Fot. Marcin Bulanda

Jedźmy razem

Katarzynka – nasze święto, dzień wspomnienia świętej Katarzyny Aleksandryjskiej i dzień dla braci tramwajarskiej wyjątkowy. Skłania do pewnych podsumowań i przemyśleń. Czas od poprzedniej Katarzynki minął ekspresowo. Był to niełatwy okres, by nie powiedzieć wprost, że było nam trudno. Trudno pogodzić często rozbieżne oczekiwania i zapotrzebowania. Najbardziej jaskrawy przykład tych rozbieżności – z jednej strony oczekiwania na zamknięcie ruchu tramwajowego, umożliwiające lub przyspieszające prowadzenie robót budowlanych, z drugiej strony niechęć do wstrzymania ruchu ze względu na chęć zapewnienia pasażerom komunikacji tramwajowej oraz dbanie o wynik finansowy Spółki. To jeden z wielu dylematów, z którymi przyszło nam się mierzyć.

Ale nie chcę dziś zarzucać Państwa informacjami, o licznych codziennych trudnościach. Wolę zameldować, że poradziłyśmy sobie. Nasi pracownicy stanęli na wysokości zadania i mimo trudnych warunków utrzymaliśmy bardzo wysoki poziom wykonania zleconej pracy przewozowej. Stawiliśmy czoła trudnościom i dzięki zaangażowaniu pracujących w Spółce ludzi daliśmy radę. To budujące i pozwalające podzielić się z Państwem optymizmem na kolejny rok.

W listopadowym wydaniu wyraźnie czuć już atmosferę nadchodzących świąt Bożego Narodzenia. Na stronach 8 i 9 piszemy o świątecznych jarmarkach, które przygotowano dla mieszkańców śląskich i zagłębiowskich miast. Pierwszy pojawił się już w Katowicach, a kolejne ruszą w najbliższych dniach.

W numerze nie brakuje oczywiście informacji dotyczących bieżącej działalności spółki Tramwaje Śląskie S.A. Na stronie 5 prezentujemy aktualny raport z prac prowadzonych w ramach unijnego programu inwestycyjnego. Polecam też Państwa uwadze tekst na stronie 4 - o naborze na kurs motorniczego oraz o rekrutacji pracowników różnych specjalności, którą obecnie prowadzi nasza spółka.

Miłośnicy podróży zapewne ucieszą się z kolejnego odcinka „Spacerów po regionie”, który prezentujemy na stronach 6 i 7. Tym razem zapraszamy do XIV-wiecznego Imielina. Tradycyjnie przygotowaliśmy również krzyżówkę i kolorowanke dla najmłodszych. Życzę Państwu spokojnej i inspirującej lektury!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Świątowaliśmy Katarzynkę

Ze względu na fakt, iż w tym roku wspomnienie św. Katarzyny Aleksandryjskiej wypadło w sobotę, główne obchody święta w spółce Tramwaje Śląskie S.A. odbyły się dzień wcześniej.

W piątek 24 listopada zgromadziłyśmy się najpierw na wspólnej modlitwie przy figurze naszej patronki na terenie siedziby Spółki w Chorzowie Batorem, by po chwili pochód obecnych i byłych pracowników, miłośników i mieszkańców wraz z pocztami

Fot. Mariusz Banduch

sztandarowymi i tramwajową orkiestrą wyruszył ulicami Chorzowa Batorego w procesji do kościoła parafialnego p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, gdzie odprawiona została msza święta.

Nie byłoby Katarzynki bez tramwaju specjalnego. Ten pojawił się na torach w sobotę 25 listopada. Katarzynkowy tramwaj specjalny w tym roku stworzył skład wagonów 4N i 4ND1. Tramwaj ten kursował między Katowicami a Chorzowem, a jego załogę stanowili członkowie Klubu Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie, którzy zainteresowanym pasażerom przybliżali tajniki pracy i historię komunikacji tramwajowej. Ostatnim akcentem katarzynkowego świętowania była poniedziałkowa uroczystość wręczenia odznaczeń zasłużonym, długoletnim pracownikom Spółki, która odbyła się 27 listopada w siedzibie firmy w Chorzowie Batorem.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior

Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Zostań motorniczym

Spółka Tramwaje Śląskie S.A. ogłasza nabór kandydatów na kurs motorniczego tramwaju. Termin dostarczania zgłoszeń upłynie 5 grudnia. Co trzeba zrobić, by móc zawodowo prowadzić tramwaj?

Wbrew pozorom, wymagania nie są wyśrubowane – wystarczy mieć ukończone 21 lat i wykształcenie minimum zawodowe. – *Niektórzy czekają z niecierpliwością, aż osiągną wymagany wiek i zaraz po jego osiągnięciu pędem zapisują się na kurs. Inni zgłaszają się w zasadzie przez przypadek, bo tak potoczyło się życie, bo jakoś tak wyszło. Ilu ludzi, tyle historii i tyle uzasadnień, dlaczego chcą zostać motorniczym – zauważa Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A.* Osobiste pobudki nie mają większego znaczenia. Ważne, by w trakcie kursu kandydat przyswoił szereg tramwajowych wytycznych i priorytetów.

Najbliższy kurs, na który obecnie trwa nabór kandydatów, rozpocznie się 11 stycznia 2024 r. i jak zwykle potrwa około 3 miesięcy. – Składa się z 82 godzin wykładów i 60 godzin zajęć praktycznych, po których kandydat przystępuje do egzaminu wewnętrznego. Jeśli go zaliczy przystępuje do egzaminu państwowego w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Katowicach – wyjaśnia Andrzej Zowada. Po zdaniu egzaminu i uzyskaniu niezbędnego dokumentu motorniczy może podjąć pracę – początkowo pod okiem doświadczonego motorniczego, tzw. patrona, który dzieli się swoim doświadczeniem i wiedzą. Po kilku tygodniach, już samodzielnie nowy motorniczy może rozpocząć służbę. Dla kandydatów, którzy chcą po kursie podjąć pracę w spółce Tramwaje Śląskie S.A. sam kurs może być bezpłatny, choć jego koszt wynosi 6200 zł. Pełne zwolnienie z opłaty za kurs przysługuje każdemu, kto zawiąże się ze Spółką umową i przepracuje co najmniej 3 lata. Po stronie kandydata na motorniczego pozostaną jedynie koszty związane z obowiązkowymi badaniami i egzaminem państwowym oraz zobowiązanie podatkowe. Po przepracowaniu 12 miesięcy zobowiązanie motorniczego zmniejsza się o 1/3, po kolejnym roku o drugą 1/3 i po 36 miesiącach zupełnie się zeruje.

Co oferuje Spółka:

- bezpłatny udział w szkoleniu na warunkach określonych w przepisach wewnętrznych spółki Tramwaje Śląskie S.A.
- stabilne warunki zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na pełny etat w firmie z ponad 125-letnią tradycją,
- wynagrodzenie oparte o wynagrodzenie zasadnicze plus premie,

- nagrody: uznaniowe, okolicznościowe, jubileuszowe,
- benefity:

- pakiet socjalny (wczasy pod gruszą, dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży, paczki dla dzieci),
- bezpłatne przejazdy komunikacją miejską organizowaną przez ZTM,
- dofinansowanie składki na grupowe ubezpieczenie zdrowotne Opieka Medyczna.

Wymagane dokumenty:

- podanie o przyjęcie na kurs,
- CV,
- kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie,
- oświadczenie o braku orzeczonego prawomocnym wyrokiem sądu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Dokumenty należy przysyłać na adres: kurs.motorniczy@tram-silesia.pl w terminie do 5 grudnia 2023 r.

Fot. Mariusz Banduch

Pracuj z nami! 16 ofert

Spółka Tramwaje Śląskie S.A., ceniony i pewny pracodawca, poszukuje pracowników różnych specjalności. Aktualnie trwa rekrutacja na 16 stanowisk pracy. Sprawdź – może szukamy właśnie Ciebie!

Stanowiska, na które spółka Tramwaje Śląskie S.A. poszukuje aktualnie pracowników:

• elektryk urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej (Katowice)	• trakcji elektrycznej (Gliwice)
• ślusarz taboru szynowego (Katowice)	• elektronik (Gliwice)
• malarz-lakiernik (Chorzów)	• frezer (ZTS Będzin)
• ślusarz (Chorzów)	• ślusarz (ZTS Będzin)
• elektronik (Chorzów)	• ślusarz taboru szynowego (Będzin)
• ślusarz – spawacz (Chorzów)	• ślusarz / torowy (ZTS)
• elektryk urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej (Będzin)	• monter sieci elektrotrakcyjnych (ZTS)
• elektryk urządzeń i aparatury	• spawacz (ZTS)
	• kierowca (ZTS)

Szczegóły znaleźć można na stronie www.tramwajeslaskie.eu w zakładce OGŁOSZENIA I OFERTY PRACY.

132 solarne biletomaty dla pasażerów ze Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego

Zdjęcia: ZTM

Zarząd Transportu Metropolitalnego podpisał umowę na dostawę i utrzymanie 132 solar-nych automatów biletowych. Inwestycja ta przede wszystkim zwiększy dostępność biletów.

Dla pasażerów komunikacji miejskiej bilety staną się jeszcze bardziej dostępne. Zarząd Transportu Metropolitalnego podpisał umowę z firmą Mera-Serwis SGL na dostawę i utrzymanie 132 nowoczesnych automatów biletowych zasilanych wyłącznie energią słoneczną. Ta innowacyjna inwestycja odzwierciedla zobowiązanie ZTM do ciągłego rozwoju i dostarczania pasażerom najlepszych usług.

Z myślą o osobach z niepełnosprawnościami oraz w zgodzie z ekologią i ekonomią – Inwestujemy w solarne biletomaty nie tylko ze względów ekonomicznych. To także wyraz naszego szacunku dla ekologii. Dzięki wykorzystaniu bardziej opłacalnej energii słonecznej, urządzenia będą działać przy minimalnym wpływie na środowisko. To zgodne z duchem zmian klimatycznych i dążeniem do bardziej zrównoważonej przyszłości – mówi rzecznik prasowy ZTM Michał Wawrzaszek. – Ta umowa to także krok w kierunku zapewnienia łatwiejszego dostępu do biletów i większej wygody podróżowania. Chcemy być bardziej ekologiczni i bardziej przyjaźni dla wszystkich naszych pasażerów – dodaje Michał Wawrzaszek.

Mówiąc „dla wszystkich pasażerów” rzecznik prasowy ma na myśli m.in. osoby z niepełnosprawnościami. Jedną z najważniejszych cech nowych automatów biletowych jest ich dostosowanie do tej właśnie grupy podróżnych. Ekrany, otwory wrzutowe, czytniki kart płatniczych oraz miejsca odbioru biletów i reszty będą znajdować się na odpowiedniej wysokości – tak, aby były dostępne dla wszystkich, także dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Z rozwiązań dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami warto również wyróżnić możliwość wywołania trybu kontrastowego, co umożliwi korzystanie z automatów osobom z zaburzeniami widzenia.

Dużo funkcjonalności. Wszystkie bilety oraz różne języki i formy płatności Nowe automaty biletowe będą umożliwiać zakup wszystkich biletów ZTM – zarówno tych sprzedawanych w formie elektronicznej, jak i papierowej. Dostępne będą różnorodne formy płatności – kartą, gotówką, blikiem oraz portmonetką w systemie Transport GZM. Ponadto, w nowych urządzeniach,

będzie można nie tylko kupić bilet, ale również go zwrócić. W takich przypadkach środki będą przekazywane na elektroniczną portmonetkę na koncie użytkownika w systemie Transport GZM.

Dodatkowo, dzięki nowym urządzeniom pasażerowie będą mogli też doładować swoje konta w systemie Transport GZM.

Z urządzeń swobodnie będą mogli korzystać obcokrajowcy. Automaty będą prowadzić sprzedaż w 4 językach - polskim, angielskim, niemieckim oraz ukraińskim.

Automatów biletowych będzie 2 razy więcej niż dotychczas

Obecnie ZTM dysponuje około 140 automatami biletowymi. Dzięki umowie z Mera-Serwis SGL liczba ta zostanie niemal podwojona. Zgodnie z planami, nowe urządzenia zostaną rozmieszczone w każdej gminie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Pierwsze z nich (co najmniej 40 urządzeń) zostaną zainstalowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy, a ostatnie mają zostać posadowione do kwietnia 2025 r. Całkowity koszt zakupu oraz utrzymania automatów wynosi ok. 11,6 mln zł.

Źródło: metropoliaztm.pl

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Bytomiu:

- Na ul. Piekarskiej roboty dobiegły końca. Ruch tramwajowy został przywrócony. Trwają prace komisji odbiorowej.
- Na zadaniu od centrum do Stroszka wykonawca skupiał się na odcinku Piłkarska – Moreinka oraz na odcinkach wcześniej nie realizowanych, gdzie wykonał prace ziemne, odwodnienie i usypał warstwy konstrukcyjne. Trwają prace związane z zabudową obrzeży wzdłuż torowiska oraz przy peronach przystankowych. Wykonawca usuwa stare konstrukcje wsporcze oraz montuje nowe słupy trakcyjne we wcześniej wykonanych fundamentach.

w Chorzowie:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Katowickiej w zakresie tramwajowym trwają prace przy budowie zwieńczenia muru oporowego. Wykonawca kontynuuje prace związane z budową nowego nasypu pod zmienioną geometrię układu torowego. Zakończyły się prace ziemne w rejonie cmentarza - trwa przebudowa kolizji sieci podziemnych. W pozostałym zakresie prowadzone są roboty w zakresie miejskim. Wykonawca zakończył prace przy budowie nawierzchni ul. Nowa Krakusa.
- Generalny wykonawca rozpoczął prace rozbiórkowe wjazdów do hali technicznej na terenie Zakładu Usługowo-Remontowego w Chorzowie.

Fot. Mariusz Banduch

Chorzów, ul. Katowicka

w Dąbrowie Górniczej:

- Generalny wykonawca zgłosił zakończenie robót w zakresie torowiska tramwajowego. Komisja odbiorowa rozpoczęła prace związane z odbiorem końcowym.

w Katowicach:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Grundmanna trwają prace wykończeniowe przy torowisku tramwajowym tj. zalewanie szczelin, reprofiliacja zasypki tłuczniowej. Trwają odbiory na podstacji trakcyjnej związane z napięciem, wentylacją, oświetleniem. Wykonawca przygotowuje się do odbiorów technicznych w poszczególnych branżach.
- Dla zadania wzdłuż ul. Obrońców Westerplatte od Korczaka do Wańkowicza zakończono odbiór końcowy.

w Mysłowicach:

- W dniu 14 listopada zakończony został przetarg na wyłonienie wykonawcy. W przetargu wystartowały trzy firmy: ZUE S.A.; Silesia Invest Sp. z o.o. Sp.k.; KZN RAIL Sp. z o.o. Trwa badanie ofert przez komisję przetargową.

W Rudzie Śląskiej:

- Od 5 października pętla Chebzie pozostaje wyłączona z eksploatacji a generalny wykonawca (firma NJN Damian Kłosek) prowadzi prace rozbiórkowe oraz korytowanie.

w Sosnowcu:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Wojska Polskiego wykonawca kontynuuje montaż sieci trakcyjnej. Na odcinku od przystanku Dańdówka Skrzyżowanie do ul. Niweckiej trwa układanie kabli trakcyjnych, przebudowa gazociągu, zalewanie szyn w komorach szynowych, zasypywanie torowiska tłucznem i podbijanie torowiska. Na odcinku od Ronda Niwka do ul. Niweckiej trwa układanie nawierzchni chodników, wjazdów, ścieżki rowerowej oraz nawierzchni na peronach. Na odcinku Rondo Niwka - Watta - Zagłębiowska trwają prace związane z budową chodników, wjazdów i zatoki autobusowej.
- Na ul. Małachowskiego 17 listopada podpisano protokół odbioru końcowego robót budowlanych.

w Świętochłowicach:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Łagiewnickiej stopień realizacji zadania jest bardzo różny w zależności od miejsca. Wykonawca układa płyty torowe na przygotowanej podbudowie – do ułożenia pozostał odcinek od ul. Kopernika do ul. Średniej. Trwa montaż osprzętu sieci trakcyjnej. Wykonywane są prace związane z układką rusztu torowego i przebudową sygnalizacji świetlnej oraz kanalizacji kablowej w rejonie ul. Łagiewnickiej i Bytomskiej.
- Dla zadania modernizacji torowiska w ul. Katowickiej generalny wykonawca kontynuuje roboty przy wznowionym ruchu tramwajowym. Obejmują one wykonanie nawierzchni drogowej, demontaż słupów sieci trakcyjnej i odtworzenie zieleńców.

w Zabrze:

- Dla zadania w ciągu ul. Wolności w dzielnicy Zaborze wykonawca oddał infrastrukturę do ruchu i od 18 września kontynuuje prace przy prowadzonym ruchu tramwajów. Trwają prace wykończeniowe, realizowane w różnych miejscach i na różnych zakresach.
- Na modernizowanym torowisku wbudowanym w jezdnię ul. Wolności, na odcinku od ul. Miarki do skrzyżowania z ul. gen. de Gaulle'a wykonawca zrealizował prace torowe i sieciowe. Od 18 września wznowiony został ruch tramwajowy. Trwają prace komisji odbiorowej.

Katowice, ul. Grundmanna

Fot. Archiwum Tramwaje Śląskie S.A.

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Imielińskie ślady przeszłości

W południowo-wschodniej części województwa śląskiego w powiecie bieruńsko-lędzkim znajduje się Imielin. To niewielkie miasto nad Przemszą i Imielinką ma długą historię, sięgającą aż XIV wieku. Warto zapoznać się z jej najważniejszymi kartami, zanim wyruszymy na nasz spacer.

Pierwsza wzmianka o Imielinie pochodzi z dokumentu datowanego na 8 lipca 1386 roku, w którym mówi się o przekazaniu przez księcia raciborskiego Jana II Żelaznego na rzecz Szczepana Stopki i jego syna Piotra ziemi w przysiółku Imielin. W 1391 roku książę Jan II najechał położony w odległości 20 km od Imielina zamek biskupa krakowskiego Jana z Radliczyc w Lipowcu. Nie mogąc go zdobyć, spalili i złupili okoliczne wioski, będące własnością biskupa. W wyniku skargi wniesionej przez biskupa na księcia Jana II do króla czeskiego Wacława Luksemburskiego, książę podpisał 23 sierpnia 1391 roku zrzeczenie się na rzecz biskupa trzech wsi: Kosztowy, Imielin oraz Chełm. W ten sposób wioski znalazły się w granicach Królestwa Polskiego, w którym były aż do czasu pierwszego rozbioru Polski w 1772 roku. Wcześniej, w grudniu 1443 roku, bp Zbigniew Oleśnicki zakupił od księcia cieszyńskiego Wacława I księstwo siewierskie, do którego dołączone zostały wspomniane trzy wsie. Pod względem gospodarczym miejscowości te tworzyły tzw. Klucz Chełmski. Chełm był siedzibą wójta, czyli namiestnika i sędziego biskupiego, a w sprawach wyższego rzędu majątek biskupi podlegał sądowi grodzkiemu na zamku w Siewierzu, gdzie biskupi

krakowscy również posiadali swój zamek. Z końcem XVIII wieku Chełm, Kosztowy i Imielin zamieszkiwało około 4 tysiące osób, posługujących się wyłącznie językiem polskim. Ludność ta zajmowała się przede wszystkim rolnictwem, rybołówstwem, hodowlą bydła, a także gospodarką leśną. W 1859 roku na terenie Imielina pojawiły się pociągi kolei żelaznej, której trasa biegła z Mysłowic do Nowego Bierunia. Ta inwestycja niewątpliwie przyczyniła się do znacznego rozwoju miejscowości. Tak zwane trzy wojny śląskie (1740-1742, 1744-1745 oraz 1756-1763) doprowadziły do okupacji ziem biskupich i ograniczenia władzy na rzecz Prus. Pruska dominacja trwała do 1789 roku. Wówczas biskupi odzyskali swą władzę, a w 1790 roku Sejm Polski dokonał inkorporacji księstwa siewierskiego do Polski. Również wsie Chełm, Kosztowy i Imielin włączone zostały w granicę Rzeczypospolitej, nadal podlegając władzy biskupów krakowskich. Natomiast w wyniku III rozbioru Polski tereny wraz z Imielinem włączone zostały w granice pruskiego państwa Hohenzollernów.

Jeszcze w 1799 roku król Fryderyk Wilhelm III podjął decyzję, że wszystkie dotychczasowe parafie diecezji krakowskiej leżące w granicach Prus

będą odtąd pod jurysdykcją diecezji wrocławskiej. W czasach wojen napoleońskich, na krótko, tereny te wróciły do Polski. Jednak po likwidacji Księstwa Warszawskiego oraz na mocy umowy zawartej pomiędzy Prusami, Austrią i Rosją w 1815 roku, Imielin znalazł się w granicach państwa pruskiego. Stan ten trwał aż do czasu powstań śląskich, plebiscytu a także podziału Górnego Śląska, dokonanego przez Radę Ligi Narodów w 1921 roku. Imielin znalazł się w granicach Polski, a jego symboliczne przejęcie miało miejsce 26 czerwca 1922 roku.

Po II wojnie światowej status Imielina zmieniał się kilkakrotnie. W 1957 roku wieś podniesiona została do rangi osiedla miejskiego, a w 1967 roku Imielin otrzymał prawa miejskie. Stracił je po podziale administracyjnym kraju w 1975 roku, kiedy to włączony został jako jedna z dzielnic w granice miasta Tychy, a dwa lata później – w granice miasta Mysłowice. Na powrót Imielin stał się miastem z dniem 1 I 1995 roku.

W dzisiejszym Imielinie odnaleźć można ślady jego bogatej historii. Spacer po mieście warto rozpocząć od kościoła pw. Matki Bożej Szkaplerznej. Warto wiedzieć, że w pierwszej dekadzie XX wieku Imielin nie miał swojego kościoła

Budynek Urzędu Miasta w Imielinie

parafialnego, rolę tę pełnił kościół pw. Trójcy Przenajświętszej w Chełmie Śląskim. W Imielinie znajdowała się natomiast kaplica z 1706 roku pw. Matki Boskiej Częstochowskiej (została ona wzniesiona na miejscu wcześniejszej - drewnianej, która spłonęła w 1700 roku), która jest obecnie najstarszym zabytkiem sakralnym w mieście. Jest to murowana, otynkowana, czworoboczna budowla w stylu barokowym, z dostawioną od frontu trójkondygnacyjną wieżą oraz kruchtą w przyziemiu. W części nad kruchtą znajduje się nisza kapliczkowa, z ustawionym wewnątrz krucyfiksem. Najwyższy, trzeci element wieży to rodzaj krosna na dzwon. Kapliczka była używana również jako sygnalówka, gdyż zawieszony na wieży dzwon (tzw. dzwon na trwogę) informował mieszkańców o groźnych wydarzeniach, np. pożarach. W kaplicy ustawiony jest barokowy ołtarz z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej. Budowa obecnego kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Szkaplerznej rozpoczęła się w pierwszych latach XX wieku, jednak toczyła się wolno i z perturbacjami. Zakończenie budowy kościoła nastąpiło latem 1912 roku. Dwa lata później parafia założyła cmentarz, a w 1925 roku obok kościoła wybudowano nową, neobarkową plebanię. W związku z przekształceniem i poszerzeniem terytorium parafii okazało się, że kościół jest za mały dla takiej liczby wiernych. Kuria zalecała więc, aby dokonać powiększenia świątyni. Jeszcze przed II wojną światową, w 1938 roku,

Zegar słoneczny na placu kościelnym

powołano komitet rozbudowy, zatwierdzono nowe plany i zebrano część funduszy. Niestety, wybuch wojny wstrzymał całą inwestycję, a na domiar złego działania wojenne spowodowały zniszczenie kościoła. Zaraz po zakończeniu wojny przystąpiono do prac naprawczych i związanych z rozbudową świątyni. Prace trwały od 1947 do 1953 roku. Kolejną inwestycję przeprowadzono w latach 1958-1960, wówczas do kościoła dostawiono wieżę. Obiekt wzniesiony został w stylu neogotyckim (tzw. gotyk wiślany), tworzą go ciosane bloki dolomitu śląskiego. Wieża kościoła ma wysokość 37 metrów. Bryle świątyni strzelistości dodają schodkowe szczyty i liczne pinakle. Wnętrze imielińskiego kościoła jest trójnawowe, z nawą główną zakończoną wyodrębnionym prezbiterium i ołtarzem wykonanym przez prof. Adama Lisika. W centralnej części uwagę przykuwa duże okno rozetowe. Po bokach prezbiterium usytuowane są dwie kaplice: prawa - z ołtarzem poświęconym Matce Bożej, lewa - z ołtarzem ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa. Ciekawe są również witraże zaprojektowane przez Wiktora Ostrzałka. Na placu kościelnym znajduje się horyzontalny zegar słoneczny z 1975 roku, wykonany wg projektu Tadeusza Przypkowskiego z Jędrzejowa. Ogrodzenie kościoła pochodzi z lat 70. i 80. ubiegłego wieku, a od strony ulicy Imielińskiej ustawione zostały figury św. Jana Chrzciciela, św. Stanisława oraz św. Jana Nepomucena. Za

Figura św. Jana Nepomucena przy studni na plantach

kościółem umieszczono Grotę Lurdzką oraz stację Drogi Krzyżowej.

Zanim wyruszamy w dalszy spacer po Imielinie, warto na chwilę zatrzymać się na pobliskich plantach, gdzie znajduje się m.in. figura św. Jana Nepomucena stojąca nad miejską studnią wykonaną w 2005 roku. Kolejne kroki kierujemy w stronę ulicy Imielińskiej, mijając ciekawą zabudowę mieszkalną miasta i dochodząc do budynku Urzędu Miasta wzniesionego na przełomie XIX i XX wieku. Jest to jednopiętrowy budynek, z mansardowym dachem z facjatkami i użytkowym poddaszem. Wejście do budynku zwieńczone zostało trójkątnym naczółkiem. Obecnie wejście główne znajduje się od strony ulicy Wojciecha Sapoty, a góruje nad nim mała wieża z zegarem. Pierwotnie budynek był własnością Ludwika Schala (działała tu piekarnia, drogeria i sklep spożywczy). Gmina zakupiła budynek w 1932 roku.

Nieco dalej, na niewielkim skwerze tzw. Rynku, pomiędzy ulicami Imielińską, Wyzwolenia i Kowalską, znajduje się pomnik wzniesiony w 1981 roku wg projektu Jacka Sarapaty, upamiętniający powstańców śląskich oraz ofiary II wojny światowej. Natomiast po przejściu do ulicy Pokoju dotrzemy do parafialnego cmentarza, na którym również odnajdziemy pomnik ku czci mieszkańców Imielina - ofiar ostatniej wojny światowej.

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Kaplica pw. Matki Boskiej Częstochowskiej

Pomnik Powstańców Śląskich

Obelisk na cmentarzu parafialnym poświęcony ofiarom II wojny światowej

Fot. UM Katowice

Miasta w przedświątecznym nastroju

Drewniane kramiki, iluminacje, karuzele, zapach pierników i grzanego wina – przed nami czas bożonarodzeniowych jarmarków! Sprawdziliśmy, gdzie warto wybrać się z całą rodziną, aby wspólnie poczuć atmosferę zbliżających się świąt.

KATOWICE

Najwcześniej, bo już 17 listopada, wystartował Jarmark Bożonarodzeniowy w centrum Katowic. Aromat pierników i grzańców będzie się tutaj unosić aż do 7 stycznia 2024 roku. W tym roku świąteczne stoiska pojawiły się nie tylko na Rynku, ale także na Placu Obrońców Katowic. Lodowisko, Diabelski Młyn, Wiktoriańska Karuzela, elektryczna kolejka, Magiczny Park Światel – to tylko część przygotowanych atrakcji. Podziwiać można także kilkupiętrową świąteczną piramidę oraz bożonarodzeniową szopkę. Oprócz rzemieślniczych arcydzieł stoły katowickiego jarmarku uginać się będą pod ciężarem najróżniejszych pyszności: czekoladowych figurek, domowych przetworów, naturalnych miodów, serów, a także wędlin z Polski, Litwy i Węgier. Nie zabraknie potraw z grilla i innych smacznych przekąsek, jak pieczone kasztany, pierniki i ciasteczka.

Przez trzy dni – od 8 do 10 grudnia – można będzie odwiedzać Jarmark na Nikiszu, który doczekał się już 16. edycji. Niepowtarzalny klimat tego miejsca co roku przyciąga tysiące mieszkańców.

W tym roku na straganach w Nikiszowcu znajdziemy unikalne wyroby rzemieślnicze lokalnych twórców, choć nie zabraknie także ekspozycji

z innych regionów kraju. Z pewnością będzie to nie lada gratka dla miłośników ceramiki, wyrobów z drewna, szkła oraz wełny. Sprzedawcy będą oferować bożonarodzeniowe pierniczki, świece, kompozycje florystyczne, wyroby pszczelnicze, nalewki, syropy. W strefie gastronomicznej każdy znajdzie coś dla siebie. Oprócz potraw z grilla, serwowane będą specjalne śląskie.

Nowością Jarmarku na Nikiszu są atrakcje w winiarni na Skwerze Zillmannów. Będzie m.in. możliwość zrobienia pamiątkowego zdjęcia w otoczeniu świątecznych ozdób. W programie artystycznym znalazły się występy chórów i Orkiestry Dętej Wieczerek. Organizatorzy zadbał także o to, aby na jarmarku pojawiła się wiedeńska karuzela.

BYTOM

Ponad 60 obiektów świetlnych rozbłyśnie przed świątami na bytomskim Rynku. 1 grudnia rozpocznie się tutaj Jarmark Bożonarodzeniowy, który potrwa do 8 stycznia 2024 roku. Wśród atrakcji organizowanych przez Bytomskie Centrum Kultury są: św. Mikołaj, renifery, wiele słodczy, grzane napoje i pokaz rzeźbienia w lodzie.

CHORZÓW

Kolejną propozycją na spędzenie miłych przedświątecznych chwil jest Chorzowski Jarmark Bożonarodzeniowy organizowany po raz kolejny na odnowionym Rynku. Od 14 do 17 grudnia na gości czekać będzie wiele atrakcji, takich jak stoiska ze świątecznymi ozdobami oraz upominkami, występy artystyczne oraz karuzela. Nie zabraknie oczywiście gorących napojów, wybornego jedzenia, wspólnego kolędowania.

Fot. Mariusz Banduch

Fot. Mariusz Banduch

GLIWICE

Od 2 do 22 grudnia gliwicki Rynek zamieni się w Jarmark Bożonarodzeniowy. Na miejscu będzie można skosztować lokalnej kuchni, świątecznych potraw i różnych słodkości. Na centralnym placu pojawi się scena, w programie są liczne występy artystyczne i koncerty. W tym roku Gliwice przygotowują prawdziwą niespodziankę - wyjątkową wystawę pn. „Miasto z Piernika” w Kolejkowej. Miasteczko zostało stworzone z pierników, a dokładnie z 1,5 tony piernikowego ciasta, co z pewnością zrobi wrażenie na każdym!

Fot. UM Gliwice

RUDA ŚLĄSKA

Tegoroczny Rudzki Jarmark Świąteczny zagości na placu Jana Pawła II. Od 7 do 10 grudnia mieszkańcy będą mogli nabyć upominki pod choinkę, a także zakupić świąteczne ozdoby. Dodatkowo będzie okazja do wspólnego dekorowania choinek i spotkania ze Świętym Mikołajem. Nie zabraknie też występów scenicznych.

SOSNOWIEC

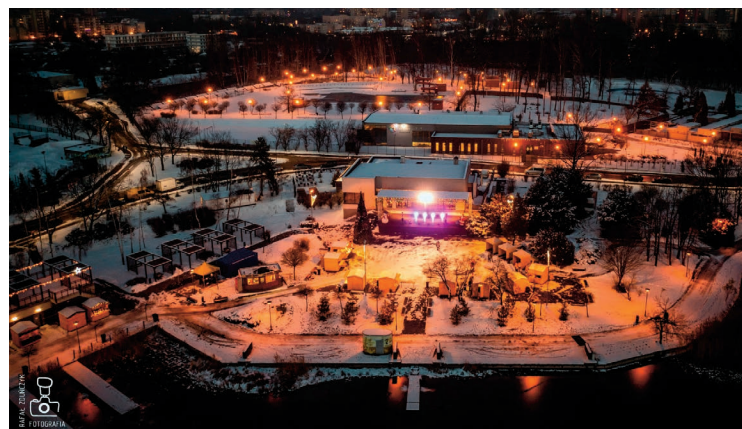
Tegoroczna edycja sosnowieckiego jarmarku będzie dłuższa od poprzednich. Mieszkańcy będą mogli cieszyć się przygotowanymi atrakcjami aż 20 dni - od 4 do 23 grudnia. Tym razem wydarzenie odbędzie się na Placu Powstańców Styczniowych. Na gości czekać będą kramiki ze świątecznymi przysmakami, gorącymi napojami oraz upominkami. Dodatkowymi atrakcjami będą: młyńskie koło, domek Świętego Mikołaja, warsztaty oraz występy artystyczne.

Fot. UM Sosnowiec

ŚWIĘTOCHŁOWICE

Świętochłowski Jarmark Bożonarodzeniowy organizowany na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji Skalka potrwa od 8 do 10 grudnia. W tradycyjnych kramikach będzie można zakupić smakołyki, aromatyczne napoje i świąteczne ozdoby. Na jarmarku nie zabraknie także występów artystycznych - rodzinne spotkania na Skalce uprzyjemni m.in. zespół Nivel oraz dzieci ze świętochłowskich placówek oświatowych. W sobotę 9 grudnia o godzinie 17:30 podczas jarmarku nastąpi uroczyste rozświetlenie choinki. Na ten sam dzień została również zaplanowana wizyta MotoMikołajów, którzy wspierają 9-letnią Janinę z Chorzowa walczącą ze złośliwym nowotworem mózgu.

Fot. Rafał Zduńczyk/UM Świętochłowice

ZABRZE

„Idą Święta” - to hasło przewodnie Zabrzeńskiego Jarmarku Bożonarodzeniowego, który potrwa od 6 do 21 grudnia. Jak co roku, na Placu Wolności pojawią się podświetlane domki ze smakołykami i świątecznym rękodziełem. Przygotowano m.in. spotkanie ze świętym Mikołajem, występy, koncerty, animacje i konkursy dla najmłodszych.

Zebrała: Klaudia Trawińska

Opera Śląska w nowej odsłonie

Zakończyły się kilkunastomiesięczne prace związane z modernizacją budynku Opery Śląskiej w Bytomiu. Z tej okazji 12 listopada odbyła się uroczysta Gala Otwarcia Sceny.

W wydarzeniu, będącym jednocześnie inauguracją 79. sezonu artystycznego Opery Śląskiej, uczestniczyli marszałek województwa śląskiego Jakub Chelstowski, prezydent Bytomia Mariusz Wołosz oraz dyrektor Opery Śląskiej, Łukasz Goik. Założeniem realizacji było dostosowanie perły architektonicznej województwa śląskiego do współczesnych standardów. Od 1997 roku budynek przy ulicy Stanisława Moniuszki jest wpisany do rejestru zabytków.

Remont gmachu Opery Śląskiej w Bytomiu rozpoczął się w styczniu 2022 roku. Przebudowano scenę i zascenie, tak by spełniały najwyższe standardy ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa pracy oraz poprawiono możliwości techniczne placówki, dostosowując ją do współczesnych wymogów. Scena ma zapadnię i podnoszony orkiestron. Wyposażona jest w mechanizm obrotowy oraz system zmiany dekoracji - to jedna z najnowocześniejszych scen w Polsce. Elementy poprzedniej sceny zostały odrestaurowane, a ponieważ są materialnym wyrazem historii miejsca, będą prezentowane gościom gmachu.

Zastosowano także tzw. wirtualną akustykę, na którą składają się 64 głośniki. Zbudowano nowe fragmenty budynku, które powiększą jego powierzchnię użytkową oraz czterokondygnacyjny żelbetowy szyb windy. Wyburzono i odbudowano te części gmachu, które były w złym stanie technicznym, a w miejsce stalowego łącznika między budynkami powstał nowy w konstrukcji żelbetowo-murowej. Wzmocniono fundamenty za pomocą mikropali betonowych. W kominie scenicznym wykonano nowe stropy żelbetowe stanowiące podstawę podłogi orkiestronu oraz sceny. Wykonano nowy strop magazynu, w miejsce wyburzonego stropu ceramicznego. By dopasować wysokość pomieszczeń do obowiązujących przepisów, pogłębiono podłogę pomieszczeń pod magazynem scenicznym. Drewniane

Zdjęcia: Patryk Pyryk/UMWS

stropy oraz dachy wymieniono na stropy gęstożebrowe. Powstał nowy dach nad magazynem scenicznym i do nowej konstrukcji stalowej podwieszono zostaną belki żelbetowe istniejącej konstrukcji dachu.

Podczas uroczystej Gali Otwarcia Sceny goście usłyszeli arie i duety z premier nadchodzącego sezonu oraz utwory zarejestrowane na płycie „Opera Blisko Ciebie / Hity operowe vol. 2”. Wystąpili soliści Opery Śląskiej oraz Chór, Balet i Orkiestra Opery Śląskiej pod batutą Tomasza Tokarczyka.

red, źródło: slaskie.pl

Historia tramwajów w Zagłębiu - część 2

W tym roku świętujemy 95 rocznicę funkcjonowania komunikacji tramwajowej w Zagłębiu Dąbrowskim oraz 45 rocznicę uruchomienia nowej zajezdni tramwajowej na Osiedlu Zamkowym w Będzinie. Z tej okazji przygotowaliśmy artykuł o historii zagłębiowskich tramwajów. Oto część druga, dotycząca taboru tramwajowego.

„Stary” Będzin

W momencie rozpoczęcia przewozów pasażerskich w 1928 roku na stanie przewoźnika znajdowało się 30 czteroosiowych wagonów produkcji The English Electric Company, w tym 14 silnikowych o numerach #1 – 14, oraz 16 doczepnych w zakresie #101 – 116. W związku z rozrostem sieci tramwajowej w 1934 r. zakupiono 4 wagony Bremen w chorzowskich Warsztatach Przetwórczych (później Konstal) i nadano im numery #15 – 18.

W trakcie II Wojny Światowej przez tory Zagłębia przewinęło się wiele typów nowych i używanych wagonów sprowadzanych z miast Europy zachodniej. W 1957 r. do użytku weszła rozwojowa wersja wagonów typu N, znana pod oznaczeniem 4N. Wraz z doczepami 4ND znalazło się ich w Będzinie ok. 50 sztuk. Taki stan rzeczy utrzymywał się przez ponad 20 lat.

„Nowy” Będzin

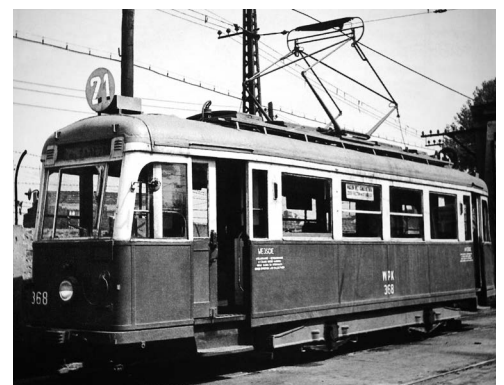
Sobota 22 lipca 1978 r. była momentem inauguracji działalności nowej zajezdni tramwajowej Będzin, w jej nowej lokalizacji, na Osiedlu Zamkowym w dzielnicy Gzichów. Otwarcie nowej zajezdni zbiegło się z przekazaniem do eksploatacji dwudziestu fabrycznie nowych wagonów typu 105N, oznaczonych numerami taborowymi z zakresu #508 – 527, przy czym dwa ostatnie tego typu wozy wtedy przekazane do tej zajezdni wpisano na stan z lekkim poślizgiem, bo pięć dni później – w czwartek 27 lipca 1978 r. Kolejna pula wagonów tego typu na stan wspomnianej zajezdni przyjmowana była w okresie od 12 października do 8 grudnia 1978 r. Transza ta również liczyła 20 wagonów. Wozy te oznaczono numerami taborowymi z zakresu #528 – 547. Dwa ostatnie wagony wtedy przyjęte na stan nigdy nie weszły do ruchu liniowego, lecz od razu zostały przekazane na stan Ośrodka Szkolenia Motorniczych WPK Katowice, gdzie oznaczone zostały numerami taborowymi #2 oraz #3. Z użytkowania w roli nauki jazdy zostały wycofane w latach 2012 i 2018. Wagon #3 (#547) charakteryzował się tym, że oprócz wagonu szkoleniowego pełnił także rolę wozu pomiarowego sieci trakcyjnej. W tym celu na jego dachu umieszczone były wypukłe świetliki, przez które można było obserwować zachowanie sieci trakcyjnej oraz dokonywać stosownych pomiarów. Z kolei wagon nr #2, (#546) jako wóz szkoleniowy z kursantami na pokładzie ostatni raz pojawił się na torach w piątek 5 października 2018 r. Kolejne lata funkcjonowania zajezdni tramwajowej Będzin obfitowały w dostawy nowych wagonów. Ostatnia dostawa stopiątek z 1989 r. cechowała

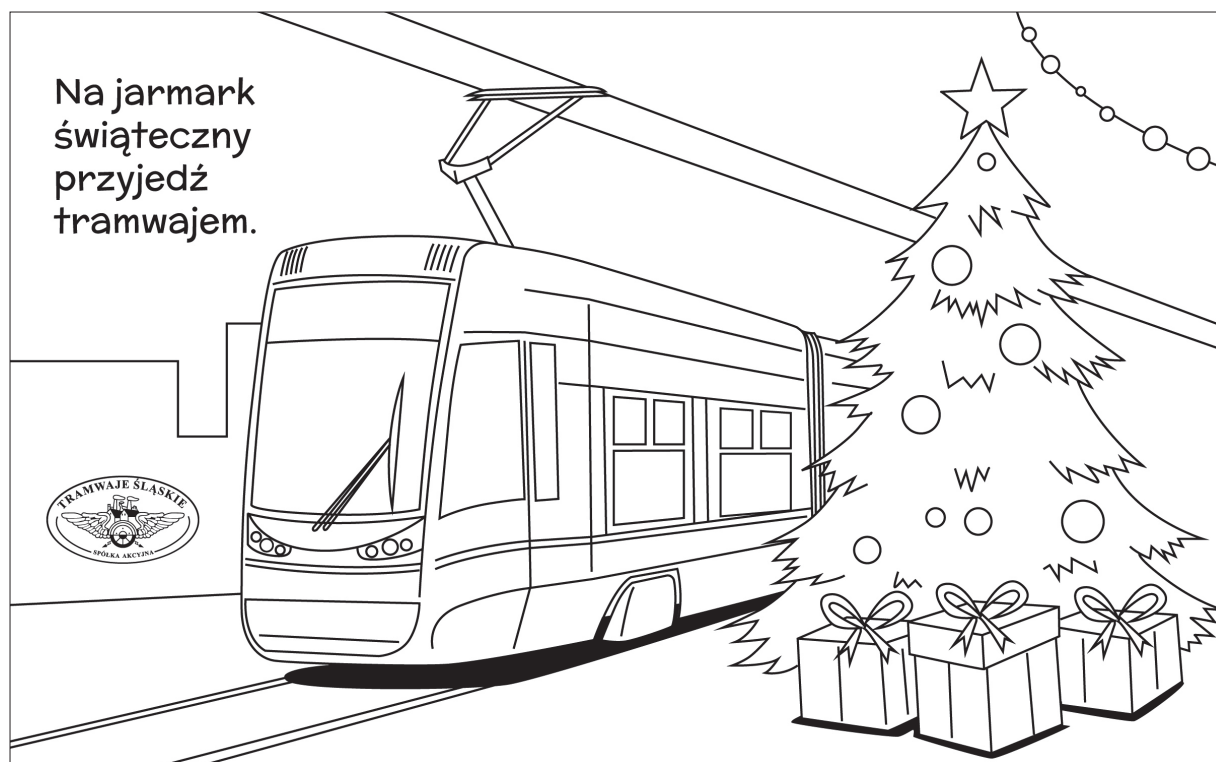
się pewną odmiennością w odniesieniu do dostaw wcześniejszych. Były one reprezentantami podtypu 105NT, a więc były to wagony tyrystorowe. Przełom XX i XXI wieku to czas remontów i modernizacji wagonów dokonywanych własnymi siłami Tramwajów Śląskich, m.in. przez zajezdnię Będzin. Na lata 2008 – 2009 przypadł okres modernizacji śląskich stopiątek, wykonywanych na terenie warsztatów MPK Łódź. Kolejna faza modernizacji wagonów obejmuje okres lat 2012 – 2014.

Lato i jesień 2014 r. to czas dostawy 10 niskopodłogowych wagonów PESA 2012N do zajezdni Będzin. Otrzymały one numery taborowe z zakresu #840 – 849 i skierowane zostały do obsługi linii nr 15. Rok później, jesienią 2015 r. spółka Tramwaje Śląskie S.A. zamówiła 12 częściowo niskopodłogowych wagonów dwukierunkowych Moderus Beta MF 16 AC BD wyprodukowanych w poznańskim Modertransie, oznaczonych #850 – 861. Wagony te rozdzielone zostały pomiędzy zajezdnie Będzin oraz Stroszek. W 2020 r. firma z Poznania dostarczyła 13 jednoczlonowych wagonów niskopodłogowych Moderus Beta MF 10AC. Pojazdy ponownie rozdzielono między dwie wspomniane wcześniej zajezdnie.

Rafał Oszczęda (Igor Masson)

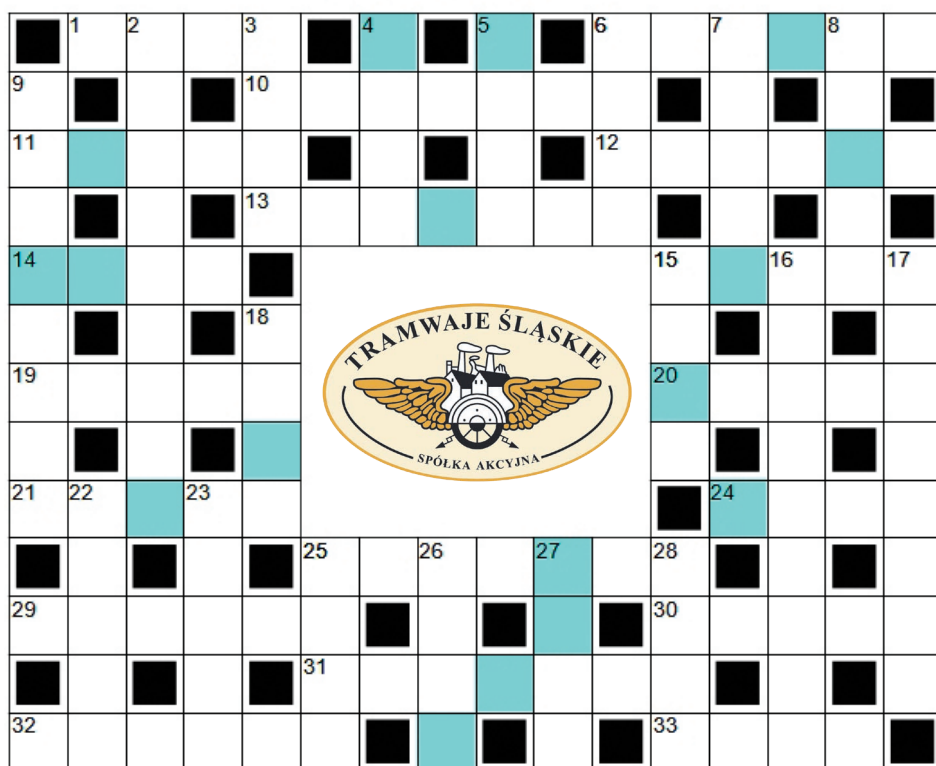

Pokoloruj tramwajowy świat

Zapraszamy najmłodszych Czytelników do zabawy w kolorowanie. Co miesiąc, w tym miejscu, znajdziecie obrazki o tematyce tramwajowej. Od dziecięcej wyobraźni i pomysłowości zależeć będzie jakimi wypełnią się one kolorami. Pora szykować kredki i do dzieła!

Krzyżówka

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 15 grudnia na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).
Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.

POZIOMO:

- 1) opolska rzeka.
- 6) suka lub kotka.
- 10) miejsce do tańca.
- 11) młot kamieniarski.
- 12) grzmiała pod Stoczkiem.
- 13) wiezie turystów.
- 14) kruczek, fortel.
- 15) jeden z archaniołów.
- 19) przypis.
- 20) fatamorgana.
- 21) torbacz z eukaliptusa.
- 24) skórzane worki podróżne.
- 25) mędek.
- 29) imię Jędrusik, aktorki.
- 30) Ateneum w Warszawie.
- 31) niejedna w kołczanie.
- 32) gałgan, ściera.
- 33) brodate zwierzę domowe.

PIONOWO:

- 2) pani grająca w miksta.
- 3) aplikacja w komórce (pot.)
- 4) kulki do broni myśliwego.
- 5) nosił razy kilka.
- 6) rodzima ciężarówka.
- 7) o kimś bez energii życiowej.
- 8) dawny instrument strunowy.
- 9) otruty na rozkaz Nerona.
- 15) gra w karty z dzokerami.
- 16) blankiet do wypełnienia.
- 17) jeździ na figurówkach.
- 18) nie sen.
- 22) szedł za pługiem.
- 23) filmowa Elza z buszu.
- 25) wielkie skupisko ludzi.
- 26) przynieśli je Trzej Królowie.
- 27) mocny trunek z ryżu.
- 28) natarcie wojska.